

Titel: IX.

Citation: "IX.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e107831/facsimile.pdf> (tilgået 30. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

bedst, og jeg saa erfare, at om endog Indførelsen af et arveeligt Kammer vilde en eldstiftelig Konjunctur kunde tænkes mulig, vilde jeg ikke denne derfor, fordi jeg troer, at det ikke kunde have nogen Betydning, og jeg kan ikke give min Stemme til Anset, end hvad jeg troer, kan ikke blot komme tilhinde, men og vil være ikke blot fra idag til i morgen, men for mange kommende Tider. Derimod kan jeg ikke finde det særligt begrundet, hvad det samme arve kongevælgte Rædem har anset ved det Forslag om Høftingsind Indretning, som Rigsdagsmanden for Søra Rindis die District (Herrgaard) og jeg have tilladt os at gjøre. Jeg tillægger, at jeg har fundet nogen Uoverensstemmelse og Modsigelse i hvad den arve Tale har sagt; han erklærede saaledes, at han ikke vilde have Noget imod, at Røstbererne under visse Omstændigheder fik en særskilt Repræsentation, men han opponerede stærkt imod, at det skulde ske derved, at visse Røstber blev lagte sammen, og anførte, for at understøtte sin Mening, Exempler fra England. Han anførte saaledes, at Greenwich var sammenlagt med nærliggende Stæder, ligesom bemærkede han det Samme om en Stætte i Wales, jeg tror Swansea. Men disse viser jo netop, at det ret vel gaar an at sammenlægge flere Byer til eet Valgdistrict. Det er desuden et blot i England, at Justant er stædt, men i Skotland har det Samme været Tilfældet ligesom Unionen 1701, hvor netop, med Undtagelse af de første Byer, flere Røstber ere lagte sammen, for i Skotland at vælge et Parlamentarier. At det Samme har været Tilfældet hos os selv ved Valg til Stænderne, skal jeg ikke endnu erindre. Det er altsaa noget Nyt, som her er foreslået. Naar den samme arve Rigsdagsmand saa stærkt har nægret paa, at det ikke vil være rigtig, at Røstberne skulde have en saadan Deltagelse i Repræsentationen, need jeg ikke, hvorfor han har nægtet denne Mening; i det fremste Forslag er det bievnet sagt, at Røstberne og Røstbererne tillammen skulde have 32 Deputerede, uden at man har sagt, at Røstberne skulde have 16 eller hvernang den arve Rædem har troet, det skulde være; men det er kun en Mening, som det arve Rædem lagde ind i Forslaget, og som ikke ligger deri. Jeg skulde kun bemærke angaaende det, han har anført om De Sorum, at det er en Røstber, som for lange siden er sammenføjet til et Par Gude, som tilhøre en nærbende Herrensand, som tog derhen med sin Hovsæde og fortoig, som der allerede skulde ske ved et Valg under Jagtsæde af en vis Form, uden at spørge noget Menneske deraf. Der erklærede ikke en saadan Røstber i Danmark. Naar det arve Rædem fremlede mente, at det var en anden Sag i gamle Dage, da havde Røstberne en politisk Betydning, idet de Kongerne brugte dem mod Rædem, da spæde mig, som han paa en Maade betragter Røstberne som en Giron, som man nu, efterat have profet Gæsten af den, kan falde bort. Det arve Rædem finder, at det skulde være en stor Fare forbunden med saaledes at dele Landets Befolkning i 2 Dele, idet han, for at udtrykke sin Betydning om dem, falder den ene Hædeling en Hattig-Curie og den anden en Hærfors-Curie, men jeg skulde dog udbede mig noget nærmere at erklære om, hvortil denne Hæde skulde bestaa; thi deri, at de suae Len at vælge, som hidtil ikke have haft Valgret med Undtagelse af Valg til denne Rigsdag, deri kan ikke ligge nogen Fornærmelse for dem. De have forhen ikke tænkt paa, at de skulde have nogen Valgret, og at de nu saae en saadan Ret, deri kan ikke ligge nogen Grund til at frygte for Agitationer til at opvække Uroligheder blandt Høftmængden. De saae — det maatte de erindre — den selvsamme Ret som andre Borgere, mere kunne de ikke forde og mere vilde de vilde heller ikke forlange. Deruden maatte jeg for mig eget Beskrivende bemærke, hvad jeg ogsaa udtrykkelig itidligere har udtalt, at det var Gaudet om, at man derved kunde finde et Middel til at foretage de hinanden saa stærkt modstaaende Meninger, der havde foranlediget mig til at fremkomme med et saadant Forslag; vil man hellere have en Genind, skal jeg for min Part gjerne gaae over dertil.

Føberning: Det arve Rædem, som nu fatte sig, har troet at have en Uoverensstemmelse mellem sine Medlemmer af Sammenlægningen af Røstberne og hvad jeg sagte med Hensyn til

England, idet jeg havde paantit ved Exempler, at 2 Stæder og flere Stætter vare lagte sammen til eet Valgdistrict, men jeg troer vist, at jeg udtrykte mig tydelig nok for at gjøre min Mening forklarlig; jeg sagde nemlig: naar de Stæder, som man lagge sammen, staa i saadant Bortværelse med hinanden, at man kan sige, at de have noget fælleskab, at de have en endelrig Interesse, at de udgjøre ved deres Belliggenhed en Enhed, som er det rimeligt, at man lagge dem sammen; naar de derimod ligge fjernere over hele Landet og ikke udgjøre nogen Enhed, have ingen fælles eller maatte medvirkende Interesse, som er denne Sammenlægning af en ganske anden Natur, og jeg kom til at nævne disse Forhold i England, just for at vise, at man i England ikke lagde Stætter sammen, som isaae fjernede fra hinanden, ikke paa Grund af, at man ikke vilde lagge dem sammen, men paa Grund af, at det ikke var nogen Sammenheng mellem dem. Naar den arve Tale nævnte Sorum, som saa bebyggat med 2 Gude, troer jeg dog vist, at han tager fejl; der var kun 2 Stædere, som stode under een Rands Raadighed, og det har vistnok ogsaa været Tilfældet med en stor Deel af de nærliggende Valgstætter, at de have haft mange Borgere, men kun een eller ganske faa Deleger. Vi maatte vel lagge Mærke til, at i England ere Baaaing og Valgret ganske forskellige Ting; der kan være een By, som har mange Baaainger og ingen Valgret, og der kan være en anden By, som har faa Baaainger, men en fuldstændig Valgret. Indtil Reformtiden havde det egentlige Manchester, der nye Manchester, der ingen Valgret, men havde mange Baaainger, og flere Baaainger, som skulde sig i Midt eller 2 i Stænder og arbejdede med adskillige Gasteraler; noget lignende findes Stæder paa mange Stæder i England. Det var ikke faaemagt min Hensigt alene at give Exempler, som at vise, hvor let i Misforstaaelse Exempler bliver brugte — af den simple Grund, at vi ikke forstaae Forholdene paa det Sted, hvorfra Exemplerne hentes; naar vi læse om England, forstaa vi det ikke, fordi Forholdene der ere saa forskellige forskellige fra her, og vi anlagge derfor en gal Raadighed for vor Beskrivelse. Den arve Tale troede ogsaa, at jeg havde fejlet i hvad jeg sagde om Røstberne, og at jeg havde gjort den arve Forslagsstiller uret ved at sige, at han vilde give Røstberne en uafhængig Ret til Repræsentationen; men det som jeg til at sige ved at betragte de 9000, der er Grundlaget for Repræsentationen i Røstberne, ligesoverfor de 17000, som er Grundlaget for Repræsentationen paa Landet. Na kan der være Forhold, hvor saa jævnlede Interesser have udvirket sig, at man kunde ønske at give dem en særlig Repræsentation; men en saadan Rettsenighed er allerede ikke forhaanden i Hovedstaden, der til enhver Tid er et saa stort Valgdistrict, at det godt kan træffe Valg, som vilde sikre dem Interesser, uden at der behøvede nogen særskilt Repræsentation, og det var i denne Mening, jeg udtalte mig, hvorefter jeg altsaa ikke gjorde den arve Forslagsstiller nogen Uret, idet han udenbort har villet tildele Røstberne en Valgret efter en Divisjon af 9000. Med Hensyn til Curier ligger Bæren, jeg troede, der var forbunden med en særlig Curie — som jeg kaldte Hattig-Curie for at finde en Hattig Benævnelse, og som jeg gjerne vil udbede med et bedre Ord, hvis man maatte finde et saadant, som den arve Forslagsstiller maatte have sig mere tilfreds med — er Bæren, siger jeg, i den Organisation, man giver just den Deel af Befolkningen, som man synes at frygte, og deri, at man finder den fra den Deel af Befolkningen, som jeg altid haaber paa skal blive den levende Klasse; thi derom jeg ikke haabede paa, at den forhaandige Riddelsklasse, Hof af Indtægt og Moralitet, skulde blive den levende Klasse i Stæten, saa haabede jeg det ikke paa Stædens tidligere fremtidige Tilværelse, og det er just derfor, at jeg ønsker, at hin Deel af Befolkningen ikke skal afslides fra denne, for at den ikke skal faa den Bærelsen og den Deltagelse, som Samvirkelsen og Samlivet giver, og det er just derfor, jeg ønsker, at det maatte ske, saameget mere som jeg er fuldstændig overbevist om, at naar det først er fastsat, at den ikke afsluttes, vilde mange af de Rind, som ønske sig som haandene høit over Rindsen, vilde sig ligesoverfor den og belære den ved Exempel og ved Ord.

(Bemærk.)